

Päiväkirurgisen postoperatiivisen hoitotyön käsikirja

Sairaanhoitaja Niina Hakala,

niina.hakala@vshp.fi

Päiväkirurginen yksikkö ,VKS

Suomen Anestesia- ja Sairaanhoitajien

Syyskoulutuspäivät 4.-5.10.2012,

Jyväskylä

Projektin tausta ja tarkoitus

- Vaasan keskussairaalan päiväkirurgisessa yksikössä koettiin tarpeelliseksi;
 - ❖ antaa tiedollista tukea hoitajille postoperatiiviseen hoitotyöhön
 - ❖ määritellä hoitokäytäntöjä
 - ❖ kerätä talteen yksikössä olevaa hiljaista tietoa
 - ❖ parantaa uuden henkilökunnan perehdytystä sekä opiskelijan ohjausta

Käsikirjan tarkoitus

- toimia osastolla työskentelevän hoitajan työkaluna päivittäisessä hoitotyössä
- ohjata tarvittaessa syventämään tietoa hakemalla lisäinformaatiota muista tietolähteistä
- tallentaa yksikössä olevaa hiljaista tietoa
- toimia perehdytyksen ja ohjauksen apuna

Taustaa

- Tuoreimman, näyttöön perustuvan hoitotyön tiedon tuominen omaan työhön ja käytäntöön on tärkeää!
- Vaasan päiväkirurgisessa yksikössä koko henkilökunta osallistuu potilaan postoperatiiviseen valvontaan ja hoitoon sekä kotiuttamiseen.
- Yksikön sairaanhoitajat työskentelevät suurimmaksi osaksi leikkaussaleissa, osastovuoroja pyritään jakamaan tasaisesti kaikille.
- Osastovuoroja saattaa olla välillä harvakseltaan, osastotyöskentelyyn liittyvää suurta tietomäärää on vaikeaa hallita ulkomuistista.

Taustaa

- Osastolla työskennellään välitöntä postoperatiivista hoitoa antavassa ykkösvalvomossa tai kakkosvalvomossa.
- Tieto yksikössä siirtyy siis lähinnä
 - perehdytyksen
 - yksikössä olevien ohjeiden
 - kokemuksen kautta uusille työntekijöille.

On myös paljon tietoa, jota ei ole kirjattu mihinkään tai määritelty sen tarkemmin, tämä tieto kulkee perimätietona hoitajalta toiselle.

Projektin teoriatausta

- Teoreettisena viitekehyksenä on käytetty käsitteitä
 - ❖ päiväkirurginen hoitoprosessi
 - ❖ postoperatiivinen hoitotyö
 - ❖ päiväkirurginen hoitotyö
 - ❖ hiljainen tieto

Projektin lähestymistapa ja toteutus

- Tietoa on kerätty sisältörungon ympärille, runko on hioutunut työn edetessä
- Yksikön anesthesiologi
 - ❖ On toiminut ylimmäisenä tarkastajana lääketieteellisestä näkökulmasta
- 2 kokenutta hoitajaa ovat
 - ❖ lukeneet ja kommentoineet käsikirjaa
 - ❖ antaneet muokkausehdotuksia
 - ❖ tallentaneet omaa hiljaista tietoaan tulostettuun versioon käsikirjasta erityisesti hoitotyön näkökulmasta

Käsikirjan sisältö

Projektin tuotos

- Projektin tuotoksena on tietoa kokoava käsikirja leikkauksenjälkeistä hoitotyötä varten.
- Käsikirjaan on pyritty ottamaan keskeiset asiat, linkkien ja lähteiden kautta voi syventää tietoa.
- Aiheita on pyritty käsittelemään riittävän kattavasti

Käsikirja

- Käsikirjaan on kerätty
 - ❖ keskeistä tietoa
 - ❖ käytännön työkaluja päiväkirurgisen potilaan leikkauksenjälkeiseen
 - tarkkailuun
 - hoitamiseen.

Tieto auttaa

- ❖ ongelmanratkaisussa
- ❖ päätöksenteossa.

Käsikirja

Tietoa on pyritty havainnollistamaan esittämällä sitä ytimekkäästi

❖ taulukkomuotoisesti

❖ värikoodaamalla

- hengitys vihreä
- verenkierto punainen
- kipu sininen
- pahoinvointi oranssi
- lääketarrojen värit eri lääkkeissä

❖ rajaamalla tekstiä eri väreillä

Käsikirja

- on sähköisenä yksikön portaalissa ja sitä on mahdollista lukea osaston eri tietokoneissa.
- päivitetään säännöllisesti, ajankohtaisin versio on tulostettu yksikön valvomoihin.
- sisällysluettelo auttaa tarvittavan tiedon etsimisessä, sivunumeron avulla voi valita haluamansa sivun luettavaksi ja yksittäisiä sivuja voi tulostaa.
- paljon linkkejä tiedon syventämistä varten
- lähdeluettelo auttaa löytämään taustalla olevaa kirjallisuutta

Käsikirja

- syvempää tietoa kuin yksikön perehdytysoppaassa.
- palvelee osastolla perehdytyksessä olevaa hoitajaa ja auttaa opiskelijan ohjauksessa.
- antaa työkaluja yksikössämme työskentelevien kollegojen arkipäivän työhön.

Yksikkömme hoitajien taitotiedon ja sitä kautta potilaan saama hoito kehittyy ja tulee tasalaatuisemmaksi, samalla tämä raamittaa ja standardisoi tekemäämme työtä.

Rajaukset

- Käsikirja ei ole yleispätevä opas potilaan hoitoon. Potilasta hoitava lääkäri antaa aina kunkin potilaan hoitoa koskevat määräykset, joita noudatetaan ensisijaisesti.
- Päivittämisen kannalta kaikkea tietoa ei kannata sisällyttää käsikirjaan vaan mm. linkittämisen avulla ohjata uusimman, muualla päivitetyn ajankohtaisen tiedon lähteille.
- Käsikirjan tarkoitus on syventyä nimenomaan potilaan leikkauksenjälkeiseen hoitoon

Arviointia

- Työ on uutta luova, käsikirja jäsentää uudella tavalla päiväkirurgisessa hoitotyössä tarvittavaa tietoa.
- Käsikirja ja sen aihealueet ovat herättäneet keskustelua
- Heräämö-sana muutettu valvomoksi
- Tarve tehdä muitakin linjauksia ja sopimuksia
- Dokumenttien päivitys tärkeää
- Organisaatiossa on yleensäkin paljon tietoa, jota ei ole määritelty sen koommin missään
- Luotettavuus
 - ❖ yksikön anestesiologi on ollut prosessissa mukana tiiviisti
 - ❖ 2 kokenutta hoitajaa on ollut mukana muokkaamassa käsikirjaa

Päiväkirurgia vs. perinteinen leikkaustoiminta

Tavoitteena saada potilas kotiin samana päivänä , potilas sairaalassa max. 12 tuntia

- Potilasvalinta
- Leikkaustyyppi, menetelmä, kesto
- Anestesiamenetelmä
- Potilaan oma sitoutuminen, omaisten osuus
- Potilaan ohjaus

Vrt. Käsikirja potilaan heräämökäikaisesta seurannasta sekä turvallisesta siirrosta vuodeosastolle

7. KOTIUTUSKRITEERIT

Kotiutuakseen potilaan tulee täyttää ennalta sovitut kotiutumiskriteerit. Taulukossa on listattu huomioonotettavat seikat

Taulukko 12. Kotiutus kriteerit ja niiden täytyminen

Kriteeri	Kriteerin täytyminen
Vitaalielintoiminnot eli verenkierto, hengitys, tajunnantaso	Potilaan vitaalielintoimintojen tulee olla vakaat (leikkausta edeltävällä tasolla) tunnin ajan ennen kotiutusta. <ul style="list-style-type: none">• verenkierto (pulssi, verenpaine)• hengitys (SaO₂, hengitys on vaivatonta)• tajunnantaso
Tajunnantaso	<ul style="list-style-type: none">• Potilaan tulee olla orientoitunut aikaan ja paikkaan• Potilaan tulee kyetä vastaanottamaan kotihoidonohjaus
Kipu	<ul style="list-style-type: none">• Kivun tulee olla hallinnassa ja hoidettavissa kotona otettavilla kipulääkkeillä (ei tarvetta <u>injisoitaviin</u> kipulääkkeisiin) VAS >3
Haava	<ul style="list-style-type: none">• Haava ei vuoda tai tihkuta
Syöminen ja juominen	<ul style="list-style-type: none">• Potilas pystyy juomaan nesteitä ja mahdollisesti syömään
Pahoinvointi	<ul style="list-style-type: none">• Ei ole liiallista pahoinvointia, johon lääkitys ei auta

Liikkuminen	<ul style="list-style-type: none"> • Potilas pystyy kävelemään tuetta tai keppien avulla
Virtsaaminen	<p>Potilaan tulisi kyetä virtsaamaan ennen kotiinlähtöä</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>spinaalipuudutuksen</u> • virtsateihin kohdistuvan leikkauksen jälkeen (urologinen, gynekologinen) <p>Muille potilaille tämän kriteerin täyttyminen ei ole niin välttämätöntä. Potilas ohjataan hakeutumaan hoitoon leikkauspäivän iltaan mennessä, jollei hän saa virtsattua ennen sitä.</p>
Hakija ja seuralainen	<ul style="list-style-type: none"> • Potilaalla tulee olla hakija joka hakee hänet yksiköstä tai vastaanottaja kotona jos hän menee taksilla • Potilaalla tulee olla seuralainen leikkauspäivää seuraavaan aamuun. Seuralaisen tehtävän on auttaa potilasta ja esim. soittaa apua tarvittaessa.

Miksi käsikirja sähköisessä muodossa?

- Sähköinen viestintä on tätä päivää, oikeastaan kaikki perinteiset kirjat ovat jo julkaisuvaiheessaan ”vanhoja” ja saattavat sisältää vanhentunutta tietoa.
- Käsikirja sähköisessä muodossa voi olla hyvä tapa pitää kirja tuoreena ja ajankohtaisena läpi vuosien.
- Jatkossa kerätään uudet tai muokkausta vaativat asiat keskitetysti jonnekin, esim. pieneen sinikantiseen vihkoon ja päivitetään kirjaa säännöllisin väliajoin.
- Luotettavuuden lisäämiseksi käsikirjan ylätunnisteessa on näkyvissä viimeisin päivityspäivämäärä ja päivittäjän nimikirjaimet.
- Tarkoituksena on , että käsikirja toimii tiedon tallennuspaikkana ja tietoa jatkossakin linkitetään (esim. Kelan uudet taksikäytännöt)

Käsikirjan tulevaisuus

Käsikirjaa voisi laajentaa laatimalla omat alaluvut erilaisista päiväkirurgisista potilaista sekä heidän hoidossaan huomioonotettavista erityispiirteistä.

- ❖ Ikäihminen
- ❖ Lapsi
- ❖ Monikulttuurinen potilas
- Erikoisalakohtaista tietoa voisi laajentaa.
- Ajoittain on vaikeaa laatia yleisiä ohjeistuksia asioista, potilasta hoitavilla lääkäreillä on erilaisia näkemyksiä potilaan hoidosta.
- Edelleen tarvitaan enemmän näyttöön perustuvaa tietoa sekä hoitotyön että lääketieteen saralta.
- Muutos on jatkuvaa

Käsikirjan tulevaisuus

Käsikirjasta on mahdollisuus saada muokattava versio omaan yksikköön

- Teosta saa vapaasti käyttää ja muokata jokaisen yksikön omien tarpeiden mukaisesti.
- Yksikön johdon (osastonhoitaja, vastaava lääkäri) tulisi hyväksyä yksikössä muokattu käsikirja ja sen sisältö käyttöön. Tarkistajan ja hyväksyjän nimi ko. yksikössä käsikirjan etukannen alatunnisteeseen lisättynä lisää teoksen luotettavuutta.
- Käsikirja on ladattuna PDF- muotoisena dokumenttina Suomen Päiväkirurgisen yhdistyksen sivuille

<http://paivakirurginenyhdistys.net/luennot>

•